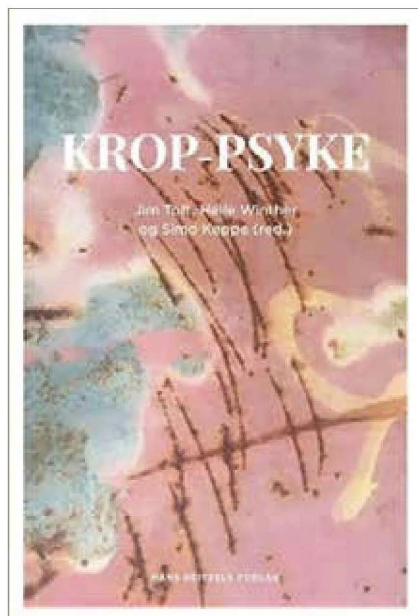

FORBINDELSEN MELLEM KROP & PSYKE

Jim Toft, Helle Winther og Simo Køppe (red.): *Krop-psyke*. Hans Reitzels Forlag 2023. 279 sider, 350 kr. Også som i-bog.

Fænomenologi er bestræbelsen på at gribe fænomenerne, inden den abstrakte tænkning slår dem i stykker. I den forstand er fænomenologien en slags meditation over enheden og helheden forud for tænkningens opdeling i livløse fragmenter. En af de spaltninger, som synes at have haft et særligt vedholdende tag i den vestlige tænkning og psykologi, er spaltningen imellem krop og psyke. Denne

bog har som erklæret hensigt at tilbyde et "fænomenologisk inspireret blik på krop og psyke", der styrer uden om den skæbnesvangre spaltningstens ved at "udvikle et nyt, helhedsorienteret begreb: kroppsyken." (s.9).

For blot fordi man kan – og i praksis ofte nødsages til at – skelne imellem kroppen og psyken, betyder det ikke, at man kan holde dem adskilt. En analytisk distinktion er ikke det samme som en ontologisk separation. Men grammatikken driller os, som Nietzsche pointerede, og holder os om gidsler af et semantisk slaveri. Bogens forfattere er opmærksomme på, at "vi i sproget, på en måde, der kan virke nærmest stædig, fortsat opererer med 'krop' og 'psyke' som adskilte domæner, selvom der er både teoretiske og empiriske grunde til at sige, at adskillelsen er en illusion." (s.35).

Antologien, der består af 10 kapitler og en kort indledning, og hvis tematiske spændvidde går fra videnskabsteorien og -historien over fænomenologiske enkelttemaer (kropslige rørrelser, atmosfæriske følelser, den levede og levende krop, bevægelse og leg) til psykiatri (skizofreni, spiseforstyrrelser, autisme) og psykoterapi (Freud, Laplanche, Stern), er redigeret af Jim Toft, Helle Winther og Simo Køppe.

Antologien er vedkommende og prisværdig i sit anliggende: at anvise teoretiske veje ind i den tætte sammenhæng og dybe forbindelse imellem krop og psyke, som 'traditionelt' er blevet overset, ignoreret eller ligefrem benægtet. En af antologiens hyppigst refererede teoretikere – foruden kropsfænomenologiens franske faderfigur Maurice Merleau-Ponty – er Thomas Fuchs, der er professor i filosofisk psykiatri ved universitet i

Heidelberg og i talrige publikationer har udfoldet sine fænomenologiske perspektiver på krops-psykens en- og helhed. Kroppen er grundlæggende ambivalent, idet 'den' på samme tid både er et objekt (ty. *Körper*), der kan betragtes udefra, og et levet subjekt (ty. *Leib*), der formidler vores levende kontakt med verden. *Embodiment* (ét af antologiens teoretiske stikord) betyder, at "erkendelse og tænkning udgår fra kroppen og at oplevelse af verden er forankret heri." (s.244). Derfor er "tabet af den levede krop" samtidig "et tab af forbindelse til verden" (s.132). Kroppen er imidlertid også *fraværende* på sin egen, karakteristiske måde. For det er netop kroppens tilbagetrækning, som Drew Leder udtrykker det, der får "verden og tingene til at træde frem" (s.48).

Bogen præges af en del gentagelser. Det under desuden denne anmelder, at Eugene Gendlin ikke nævnes med et eneste ord i antologien, da hans *felt sense experience* ellers netop udgør en bestræbelse på at tilgå enheden imellem krop og sind, førend de splintres i to (han beskriver det bl.a. som "the un-split body-mind").

Bogen kan anbefales til læsere, der er interesseret i en teoretisk belysning af fænomenologiske perspektiver på sammenhængen imellem krop og psyke. Afsnittene om psykiatri og krop er i mine øjne særligt indsigtsgivende.

Bogen har en mere praktisk orienteret forløber – *Kunst, krop og terapi* – som er anmeldt i Tidsskrift for Psykoterapi, nr. 2 2023 af Inger Nygaard Pedersen.

Ulrik Houliind Rasmussen
Cand.mag.
Psykoteraeut MPF